

УДК 502.51(282.247.322)

Цьось О. О., Музиченко О.С. (Україна, Луцьк)

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ПОВЕРХНЕВИХ ВОД РІЧКИ ВИЖІВКА

Волинська область відноситься до найменш екологічно забруднених областей України, але з кожним роком вплив народного господарства на природне середовище зростає. Значного антропогенного навантаження зазнають і водні об'єкти області. Однією з екологічних проблем Волині є забруднення малих річок.

На території Волинської області протікає 137 річок загальною довжиною 3637,6 км (довжина кожної з річок більше 10 км). Більша половина з них належить до басейну р. Прип'ять. Об'єктом нашого дослідження є р. Вижівка, права притока першого порядку р. Прип'ять.

Метою роботи є екологічна оцінка стану поверхневих вод річки Вижівка.

Дослідження проводились протягом 2014 р., проби води відбирались за сезонами. Екологічна оцінка якості поверхневих вод р. Вижівка виконувалась у відповідності з «Методикою ...» [1]. Вона включає три блоки показників: блок сольового складу (I1), блок трофо-сапробіологічних показників (I2), блок показників вмісту специфічних речовин токсичної дії (I3).

Витік річки Вижівка знаходиться у заболоченій місцевості біля с. Осереби Турійського району, її довжина – 81 км, глибина до 3 м, площа басейну водозбору – 1272 км². Річковий басейн розміщений в межах Поліської низовини, майже вся його територія розорана. Значна частина заплави річки заболочена. На території басейну велись меліоративні роботи.

В результаті дослідження було встановлено, що за показниками сольового складу поверхневих вод річки відносяться до 1 категорії I класу якості води – “відмінні”, “дуже чисті води” (в усіх створах).

За середніми показниками трофо-сапробіологічного блоку вода в усіх створах належить до 4 категорії якості води, а за найгіршими значеннями показників – до 5 категорії III класу якості води – “посередні”, “помірно забруднені води”. Найгірші значення показників трофо-сапробіологічного блоку відносяться до IV та V класів якості води. Це біогенні сполуки: нітроген нітратний: створ № 1 – 2,8 мг/дм³ (V клас, 7 категорія), створ № 2 – 2,9 мг/дм³ (V клас, 7 категорія), створ № 3 – 2,16 мг/дм³ (IV клас, 6 категорія), нітроген нітритний: створ № 1 – 0,09 мг/дм³ (IV клас, 6 категорія), створ № 2 – 0,07 мг/дм³ (IV клас, 6 категорія) та фосфати: створ №1 – 0,36 мг/дм³ (V клас, 7 категорія), створ № 2 – 0,36 мг/дм³ (V клас, 7 категорія), створ № 3 – 0,29 мг/дм³ (IV клас, 6 категорія).

За показниками вмісту специфічних речовин токсичної дії якість води р. Вижівка відповідає 3 категорії II класу якості води. Найгірші значення мають показники вмісту феруму загального – створ № 1 – 560 мкг/дм³ (III клас, 5 категорія), створ № 2 – 660 мкг/дм³ (III клас, 5 категорія), створ № 3 – 580 мкг/дм³ (III клас, 5 категорія) (табл. 1).

Таблиця 1 – Екологічна оцінка якості води р. Вижівка за середніми та найгіршими значеннями блокових індексів (I₁, I₂, I₃) та величиною інтегрального екологічного індексу (I_E)

Інтегральні екологічні показники якості води	Створ № 1 (витік - с. Руда)		Створ № 2 (сmt. Стара Вижва)		Створ № 3 (сmt. Ратне - гирло)	
	середнє значення	найгірше значення	середнє значення	найгірше значення	середнє значення	найгірше значення
I ₁	1	1,3	1	1	1	1
I ₂	3,36	4,27	3,55	4,73	3,55	4,45
I ₃	2,71	2,85	2,85	3	2,71	2,86
I _E	2,35	2,81	2,46	2,91	2,42	2,77
Клас якості води	II	II	II	II	II	II

Таким чином, поверхневі води р. Вижівка, відповідають 3 категорії II класу якості води – “добрі”, “досить чисті води”.

Література

1. Методика встановлення та використання екологічних нормативів якості поверхневих вод суші та естуаріїв України / В.Д. Романенко, В.М. Жукинський, О.П. Оксінок та ін., – К.: 2001. – 48 с.